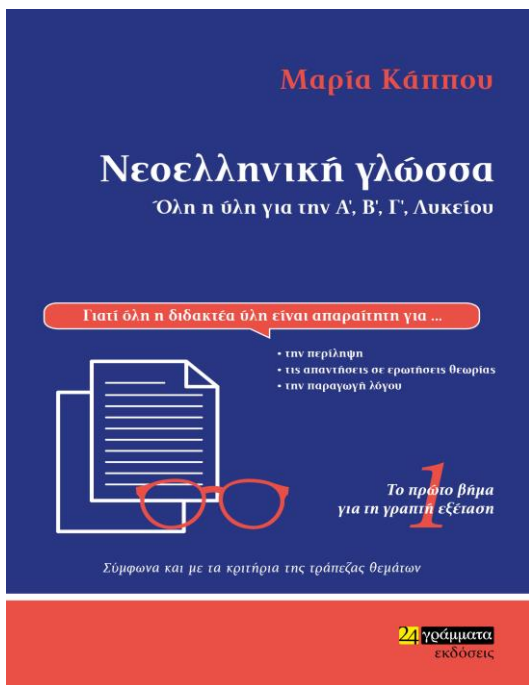
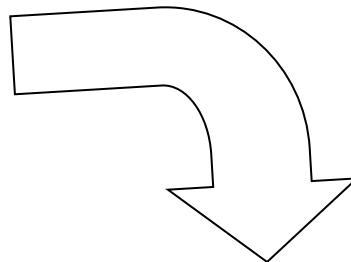

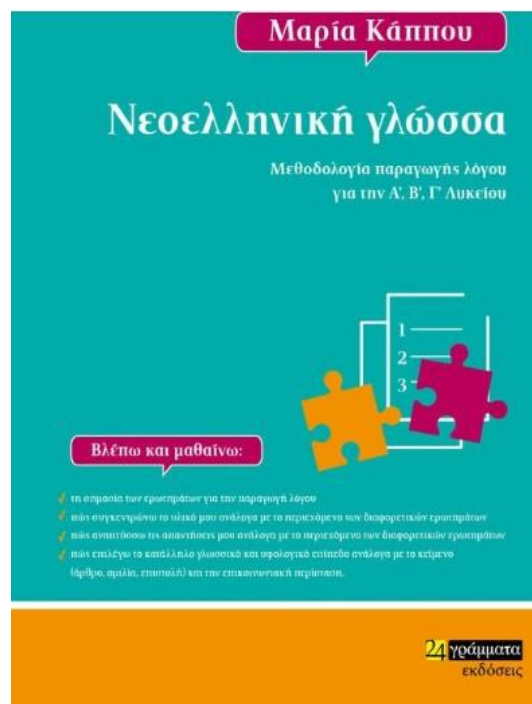

ΠΩΣ ΑΞΙΟΠΟΙΩ ΤΗ ΘΕΩΡΙΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

**ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ
ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ**

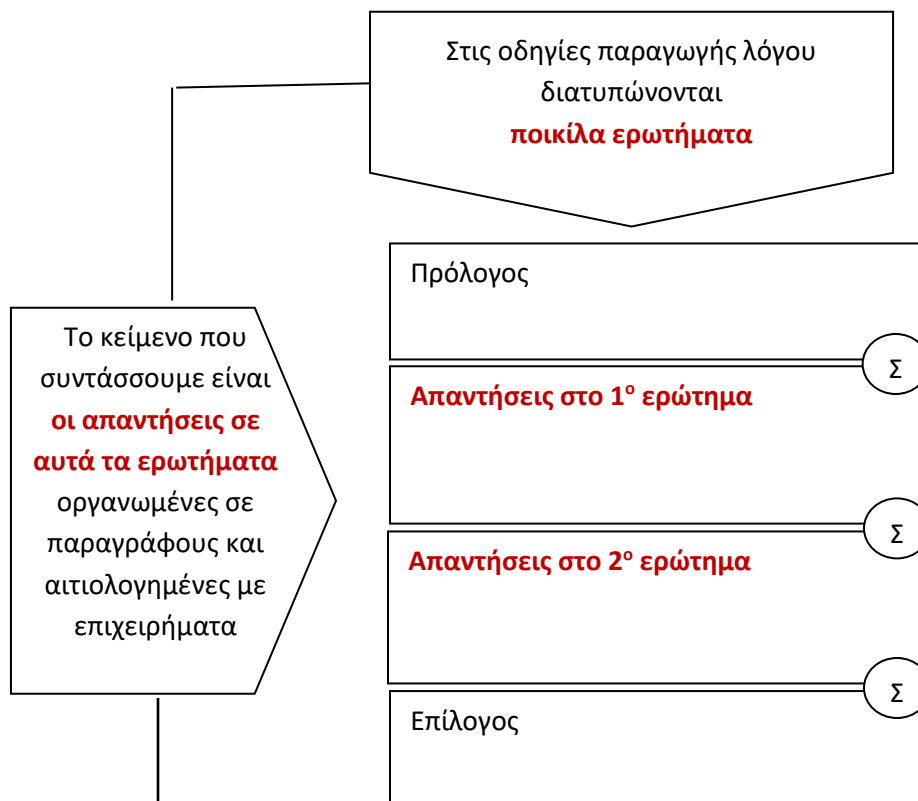

**Για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές που χρησιμοποιούν
το βιβλίο και**

για κάθε συνάδελφο ως αφορμή για διάλογο...

ΠΩΣ ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ...ΠΡΙΝ ΓΡΑΨΩ

Επομένως,
πρέπει να σκεφτόμαστε ανάλογα με το περιεχόμενο κάθε ερωτήματος
-δεν υπάρχουν έτοιμες απαντήσεις-
άλλωστε, αυτό ισχύει για όλες τις ερωτήσεις σε όλα τα μαθήματα!!!!

ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ ΠΡΙΝ ΓΡΑΨΩ VS ΕΤΟΙΜΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΜΕ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΟΓΟΥ

Προσυγγραφικό στάδιο

A. Διαβάζω και κατανοώ τις οδηγίες παραγωγής λόγου-εντοπίζω

- τον αριθμό των ζητούμενων
- το περιεχόμενο των ερωτημάτων-ώστε να αξιοποιήσω τον κατάλληλο τρόπο συγκέντρωσης του υλικού μου στο διάγραμμα

B. Στο διάγραμμα συγκεντρώνω το υλικό μου ανάλογα με το περιεχόμενο των ερωτημάτων, διότι

- για τα ερωτήματα μερικής αγνοίας χρειάζονται **απαντήσεις**
- για τα ερωτήματα ολικής αγνοίας και τα ερωτήματα συμφωνίας ή διαφωνίας με μία άποψη χρειάζονται **επιχειρήματα**

Συγγραφικό στάδιο

Γ. Γράφω-μετασχηματίζω τις απαντήσεις μου σε οργανωμένες παραγράφους με επαρκή ανάπτυξη και επιχειρηματολογία

- **ΟΡΓΑΝΩΝΩ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ: ΑΞΙΟΠΟΙΩ ΟΣΑ ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ** Το περιεχόμενο των απαντήσεών μας προσδιορίζει τον τρόπο οργάνωσης των παραγράφων- γι' αυτό μαθαίνουμε άλλωστε τους τρόπους ανάπτυξης των παραγράφων - και ειδικότερα τον συνδυασμό μεθόδων. **σελ. 146-165**
- **ΑΝΑΠΤΥΣΣΩ ΤΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΩ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ: ΑΞΙΟΠΟΙΩ ΟΣΑ ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ, ΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ, ΤΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ** **σελ. 141-163**
- **ΥΦΟΛΟΓΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ: ΑΞΙΟΠΟΙΩ ΟΣΑ ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ, ΤΗΝ ΟΜΙΛΙΑ, ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ** **σελ. 166-198**
-Επιλέγουμε το γλωσσικό και υφολογικό επίπεδο ανάλογα με το επικοινωνιακό πλαίσιο (κειμενικός τύπος, ιδιότητα του μαθητή/πομπού, δέκτης, επικοινωνιακή κατάσταση)
-Ενεργούμε όπως οι δόκιμοι συγγραφείς (π.χ. δεν χρησιμοποιεί κανείς στην ομιλία την προσφώνηση αγαπητό ακροατήριο ή αγαπητό κοινό και-κυρίως -προσαρμόζει το γλωσσικό και υφολογικό επίπεδο ανάλογα με τους δέκτες, γι' αυτό μαθαίνουμε να αναγνωρίζουμε τις υφολογικές ποικιλίες-δεν ισχύουν απαγορεύσεις ως προς την εναλλαγή ρηματικών προσώπων).

ΣΤΑΔΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

A. ΣΤΗ ΦΩΤΟΤΥΠΙΑ: Διαβάζω τις οδηγίες παραγωγής λόγου

Εντοπίζω το επικοινωνιακό πλαίσιο **και τον αριθμό των ζητούμενων** σελ.72, Ασκήσεις σελ.77-83

B. ΣΤΟ ΠΡΟΧΕΙΡΟ Κάνω διάγραμμα και συγκεντρώνω το υλικό μου (βλέπε παραδείγματα σελ. 30-37, 180-198 και 210-246) **ανάλογα με το περιεχόμενο κάθε ερωτήματος**

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Εισαγωγική φράση ανάλογα με τον κειμενικό τύπο (**άρθρο, ομιλία, επιστολή**)

Αναφορά στο θέμα/έννοια (επιλέγω την ιδέα του προλόγου **αφού έχω συγκεντρώσει το υλικό μου**, ώστε να επιλέξω την κατάλληλη εισαγωγή και να γίνει ομαλή μετάβαση στο πρώτο ερώτημα)

Κατακλείδα

1^ο ερώτημα: **1.Αντιγράφω** το ερώτημα/ζητούμενο σε ερωτηματική πρόταση με **όλες τις λέξεις/έννοιες και το ρήμα!** (σελ. 87-88) για να επισημάνω τις σωστές απαντήσεις.

2.Πρώτα αναλύω/αποσαφηνίζω/διευκρινίζω κάθε λέξη/έννοια ανάλογα με το γένος της σελ.89-94 (περιγραφή, ορισμός, μορφές, παραδείγματα κ.λπ.) και 150-157

3. Και μετά, ανάλογα με το περιεχόμενο του ερωτήματος, σκέφτομαι και συγκεντρώνω το υλικό μου (απαντήσεις ή επιχειρήματα)

α)Εντοπίζω σχετικά στοιχεία στα κείμενα αναφοράς **β)**προσθέτω δικές μου ιδέες, παραδείγματα, τον αντίλογο κ.λπ.

- Απαντήσεις ή επιχειρήματα
- Απαντήσεις ή επιχειρήματα
- Απαντήσεις ή επιχειρήματα
- Απαντήσεις ή επιχειρήματα

2^ο Ερώτημα: **1.Αντιγράφω** το ερώτημα /ζητούμενο σε ερωτηματική πρόταση με **όλες τις λέξεις/έννοιες και το ρήμα!** (σελ. 87-88) για να επισημάνω τις σωστές απαντήσεις

2.Πρώτα αναλύω /αποσαφηνίζω/διευκρινίζω κάθε λέξη/έννοια ανάλογα με το γένος της (περιγραφή, ορισμός, μορφές, παραδείγματα κ.λπ.)

3. Και μετά, ανάλογα με το περιεχόμενο του ερωτήματος, σκέφτομαι και συγκεντρώνω το υλικό μου α)Εντοπίζω σχετικά στοιχεία στα κείμενα αναφοράς **β)**προσθέτω δικές μου ιδέες, παραδείγματα, τον αντίλογο κ.λπ.

- Απαντήσεις ή επιχειρήματα
- Απαντήσεις ή επιχειρήματα
- Απαντήσεις ή επιχειρήματα
- Απαντήσεις ή επιχειρήματα

ΕΠΙΛΟΓΟΣ Περιεχόμενο ανάλογα με τα ζητούμενα και το είδος του παραγόμενου κειμένου

Επισήμανση: Αντιγράφω κατακόρυφα τις απαντήσεις ή τα επιχειρήματα, ώστε να τα ελέγγω, να τα ιεραρχώ ή να τα ομαδοποιώ ανάλογα με τις λογικές τους σχέσεις

Γ. ΣΤΟ ΤΕΤΡΑΔΙΟ: Γράφω-κειμενοποιώ τις σημειώσεις μου

**Ανάλογα με
τον κειμενικό τύπο**

Φροντίζω τα εξωτερικά χαρακτηριστικά

- Άρθρο-Τίτλος
- Ομιλία-προσφώνηση (ανάλογη με το ακροατήριο)
- Επιστολή -Τόπος, χρόνος, προσφώνηση(ανάλογη με τον παραλήπτη)

ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	▶ Μετασχηματίζω τις ιδέες μου σε κείμενο
<p>ΠΡΟΛΟΓΟΣ ιδέα προλόγου</p>	<p>Πρόλογος Εισαγωγική φράση ανάλογα με τον κειμενικό τύπο (άρθρο, ομιλία, επιστολή) Αναφορά στο θέμα/έννοια Κατακλείδα (για μετάβαση στο κύριο μέρος και ανάλογα με τον κειμενικό τύπο)</p>
<p>1° ζητούμενο/ερώτημα Οργανώνω τις</p> <ul style="list-style-type: none"> • απαντήσεις ή επιχειρήματα • απαντήσεις ή επιχειρήματα • απαντήσεις ή επιχειρήματα • απαντήσεις ή επιχειρήματα • απαντήσεις ή επιχειρήματα 	<p>Διατυπώνω την θεματική πρόταση ανάλογα με τις απαντήσεις μου. Διευκρινίζω την έννοια της θεματικής πρότασης (αν δεν το έχω κάνει στον πρόλογο) Ανάπτυξη απάντησης ή επιχειρήματος α)Επεξήγηση της απάντησης β) επιχείρημα ή και τεκμήρια γ) ίσως και πιθανή ένσταση ή αντίλογος</p>
<p>2° ζητούμενο/ερώτημα Οργανώνω τις</p> <ul style="list-style-type: none"> • απαντήσεις ή επιχειρήματα • απαντήσεις ή επιχειρήματα • απαντήσεις ή επιχειρήματα • απαντήσεις ή επιχειρήματα • απαντήσεις ή επιχειρήματα 	<p>Διατυπώνω την θεματική πρόταση ανάλογα με τις απαντήσεις μου. Διευκρινίζω την έννοια της θεματικής πρότασης(αν είναι διαφορετική) Ανάπτυξη απάντησης ή επιχειρήματος α)Επεξήγηση της απάντησης β)επιχείρημα ή και τεκμήρια γ) ίσως και πιθανή ένσταση ή αντίλογος</p>
<p>ΕΠΙΛΟΓΟΣ</p>	<p>Επίλογος Ανάλογος και με το είδος του κειμένου και το κύριο μέρος</p>

Ομιλία

Σας ευχαριστώ

Επιστολή

Αποφώνηση

και τη λέξη (ονοματεπώνυμο)

Προσοχή: Οι επεξηγήσεις, οι απαντήσεις και τα επιχειρήματα ή τα παραδείγματα μπορούν να αναπτυχθούν σε μία ή περισσότερες περιόδους-αυτό εξαρτάται από το πλήθος των απαντήσεών μας σε σχέση με το όριο των λέξεων.

ΠΩΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΩ ΤΟ ΥΛΙΚΟ ΜΟΥ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ

1.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ

α. Ερωτήματα με μία έννοια

α1. ΑΙΤΙΕΣ-ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

- ποιες είναι οι αιτίες τις βίας
- για ποιους λόγους π.χ. ορισμένοι άνθρωποι δεν διαβάζουν βιβλία;
- ποιοι παράγοντες επηρεάζουν π.χ. τις διαπροσωπικές σχέσεις;
- πού οφείλεται, τι προκαλεί... π.χ. το οικολογικό πρόβλημα
- να αναφερθείτε τις λόγους, τις αιτίες που προκαλούν...

Παράδειγμα σελ. 225-229, 230-232

α2. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Για θετικά αποτελέσματα

- Να αναφερθείτε στη συμβολή τις...
- Ποια είναι η συμβολή, η αξία, η σημασία, η προσφορά, τα οφέλη, οι συνέπειες (π.χ. τις εκπαίδευσης, τις γλωσσομάθειας κ.λπ.)
- ποια προσφορά τις εκπαίδευσης

Για αρνητικά αποτελέσματα

- Να αναφερθείτε ή να αναπτύξετε τις απόψεις τις για τις αρνητικές επιδράσεις, τις κινδύνους, π.χ. τις προσφυγικής κρίσης
- Να εκφράσετε τις ανησυχίες τις για...ποιοι κίνδυνοι απειλούν...
- Να διατυπώσετε τον προβληματισμό τις (π.χ. για την έξαρση τις εγκληματικότητας)
- Ποιες οι επιπτώσεις τις...

Για θετικά και αρνητικά

- Να αναφερθείτε στο ρόλο (π.χ. τις διαφήμισης, του τύπου) ή στο θετικό και αρνητικό ρόλο... βλέπε **παράδειγμα σελ. 212-213**

α3. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ/ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

- Να αναφερθείτε τις τρόπους με τις οποίους ...
- Πώς μπορούμε να...
- Να προτείνετε τρόπους/ λύσεις π.χ. για την ενίσχυση τις φιλίας ανάμεσα τις λαούς
- Ποιοι παράγοντες/συνθήκες μπορούν να συμβάλουν (π.χ. στην αντιμετώπιση τις ανεργίας, των αρνητικών συνεπειών τις εξειδίκευσης; Κ.λπ.)
- πώς μπορεί να αντιμετωπισθεί η οικολογική κρίση, να προτείνετε...

Πώς συγκεντρώνω το υλικό μου: Οι απαντήσεις εντοπίζονται στην έννοια ή στους θεματικούς τομείς (δηλ. τον άνθρωπο, την κοινωνία, το φυσικό ή δομημένο περιβάλλον, εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής ή του πολιτισμού και τις διεθνείς σχέσεις)

Ειδικότερα, οι τρόποι αντιμετώπισης συνδέονται άρρηκτα με τις αιτίες που προκαλούν ένα πρόβλημα.

Οργάνωση παραγράφου με αίτιο-αιτιατό και συνδυασμό μεθόδων

Γράφω: Αναπτύσσω τις απαντήσεις μου με επεξηγήσεις και προσθέτω επιχειρήματα, παραδείγματα, γενικές αλήθειες

Παράδειγμα σελ. 124-132

α4. ΑΛΛΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

- Να αναφερθείτε στα περιστατικά βίας που εκδηλώνονται στη σύγχρονη εποχή
- Να αναφέρετε περιστατικά αντιδημοκρατικής συμπεριφοράς
- Ποια είναι τα χαρακτηριστικά τις μορφωμένου ανθρώπου
- Ποιες είναι οι διαφορές του γραπτού και προφορικού λόγου;
- Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ΜΜΕ
- Ο Δ. Τζιόβας εκθέτει τις απόψεις του για τον νέο ουμανισμό και ολοκληρώνει το κείμενό του χωρίς να παίρνει θέση. Να διατυπώσετε τη δική τις άποψη για τον ρόλο του νέου ουμανισμού σε ένα άρθρο – απάντηση στον συγγραφέα, το οποίο θα δημοσιευτεί στην ίδια εφημερίδα. (350-400 λέξεις)

Πώς συγκεντρώνω το υλικό μου: Αναλύω την έννοια και εντοπίζω απαντήσεις και παραδείγματα

Οργάνωση παραγράφου: Αφήγηση και επιχειρήματα

Γράφω: Αναπτύσσω τις απαντήσεις και προσθέτω επιχειρήματα και παραδείγματα ή γενικές αλήθειες

Παραδείγματα σελ. 100-113, 246-249

β. Ερωτήματα με 2 έννοιες

- Ποια είναι η **στάση τις κοινωνίας και τις πολιτείας** απέναντι στα μνημεία;
- Ποιος είναι ο **ρόλος του εκπαιδευτικού** στο σύγχρονο σχολείο;
- Πώς μπορεί (π.χ. η **πολιτεία**) να αντιμετωπίσει τα αυξανόμενα κρούσματα βίας στα γήπεδα;
- Να αναφερθείτε στο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η **εκπαίδευση** για την καλλιέργεια ανθρωπιστικής συνείδησης.
- Ποια εφόδια πρέπει να διαθέτει ο **νέος** στον σύγχρονο κόσμο;
- Να αναφερθείτε στον ρόλο **της ιστορικής εκπαίδευσης** στη συμφιλίωση των λαών και στην ενδυνάμωση της ειρήνης ανάμεσα στα κράτη.

• Ιούνιος 2021

Κείμενο I **Το αύριο δεν είναι πια αδιαπέραστο πέπλο**

Κείμενο II **Σκέψεις και απόψεις των τελειοφοίτων για το μέλλον τις**

Σε μια νεανική ιστοσελίδα δημοσιεύονται τα Κείμενα 1 και 2 και καλείσαι, αφού τα μελετήσεις, να απαντήσεις με ένα άρθρο (350-400 λέξεις), στην ίδια ιστοσελίδα, στα παρακάτω ερωτήματα:

α) Με ποια εφόδια πιστεύεις ότι θα μπορέσεις να αντιμετωπίσεις τον κόσμο **στην περίπτωση που επιβεβαιωθούν οι ανησυχίες που περιγράφονται στην παράγραφο 2 του Κειμένου 1;**

β) Με ποιες συγκεκριμένες δράσεις, κατά τη γνώμη σου, **θα μπορούσατε τις οι νέοι να βελτιώσετε τον κόσμο;**

- Με αφορμή τα κείμενα αναφοράς να υποθέσεις ότι εκφωνείς μια ομιλία σε μαθητικό συνέδριο με θέμα τον διάλογο. Να αναφερθείς στα προβλήματα επικοινωνίας **σε διάφορες πτυχές της ζωής μας** και να τονίσεις τη σημασία που έχει ο διάλογος **στην ενίσχυση της επικοινωνίας στο σχολείο.** (350-400 λέξεις)

Πώς συγκεντρώνω το υλικό μου : Αναλύω πρώτα **την έννοια εντοπισμού**, ώστε να επισημάνω τις κατάλληλες απαντήσεις για το ερώτημα

Γράφω: Αναπτύσσω τις απαντήσεις και προσθέτω επιχειρήματα και παραδείγματα ή γενικές αλήθειες

Παραδείγματα σελ.188-189,196-197, σελ. 206, 233-236,237-240,241-245

Συνδυασμός ερωτημάτων

Στο κείμενο παρουσιάζονται κάποια προβλήματα που έχει το σύγχρονο σχολείο. Ποιο από τα προβλήματα αυτά θεωρείτε ως το πιο σημαντικό; Να εξηγήσετε την άποψή σας και να προτείνετε τεκμηριωμένα κάποιους ενδεικτικούς τρόπους επίλυσής του αξιοποιώντας τη δική σας μαθητική εμπειρία. Το κείμενό σας να έχει τη μορφή και το ύφος της ομιλίας σε μια εκδήλωση στο σχολείο σας (γύρω τις 350 λέξεις).

2.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΟΛΙΚΗΣ ΑΓΝΟΙΑΣ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ Ή ΔΙΑΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ Ή ΑΝΑΣΚΕΥΗΣ ΑΠΟΨΗΣ

α. Ερωτήματα ολικής άγνοιας

- Η τεχνολογία είναι ευλογία ή κατάρα;
- Η Οικουμενική διακήρυξη προωθεί τον πολιτιστικό ιμπεριαλισμό στις χώρες του τρίτου κόσμου;
- Θα μπορούσαν, πιστεύετε, οι τεχνολογίες των υπολογιστών και του διαδικτύου να ενισχύσουν τη σχέση μας με την ανάγνωση; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα άρθρο (350-400 λέξεων) που θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σας. Στο άρθρο σας μπορείτε να αξιοποιήσετε δημιουργικά πληροφορίες και επιχειρήματα των κειμένων 1 και 2.

β. Ερωτήματα υποστήριξης άποψης

- Σε μια έκθεση γελοιογραφίας που οργανώθηκε με πρωτοβουλία του Λυκείου σας, ανέλαβες ως εκπρόσωπος της τάξης σου να εκφωνήσεις λόγο. Το θέμα που επέλεξες να παρουσιάσεις έχει τον τίτλο «Ο παιδαγωγικός ρόλος του γέλιου και η σημασία της γελοιογραφίας για την κοινωνία και τον πολιτισμό.» Η ομιλία σου, 350-400 λέξεων, απευθύνεται σε μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς που ήρθαν στα εγκαίνια της έκθεσης.
- Υπόθεσε ότι συμμετέχεις στο σχολείο σου σε συζήτηση που γίνεται στην αίθουσα εκδηλώσεων με θέμα την ελληνική γλώσσα και τον ρόλο του σχολείου στην καλλιέργειά της. Μετά την εισήγηση του κ. Χαραλαμπίκη, ο οποίος ήταν καλεσμένος στη συζήτηση και κύριος ομιλητής, παίρνεις τον λόγο ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας του σχολείου σου. Σε 350 περίπου λέξεις να διατυπώσεις τεκμηριωμένα τη συμφωνία ή διαφωνία σου σχετικά με την άποψη που διατύπωσε ότι για την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης απαιτείται η αποτελεσματική διδασκαλία και η επαρκής μάθηση της γλώσσας.

Πώς συγκεντρώνω το υλικό μου : Αντιγράφω την άποψη όπως διατυπώνεται.

Ενδεχόμενες απαντήσεις:

1. ναι ή όχι και γιατί;

2. ναι υπό προϋποθέσεις/ποιες; και όχι λόγω αρνητικών αποτελεσμάτων/ποιων;

Για να εντοπίσω επιχειρήματα πρέπει να αναλύσω κάθε έννοια και να αποδείξω τη σχέση τους (συνήθως, πρόκειται για αίτιο-αιτιατό)

Για να επισημάνω τις ορθές απαντήσεις πρέπει να αναλύσω τις έννοιες/λέξεις ή λεκτικά σύνολα, ώστε να εντοπίσω τα κατάλληλα επιχειρήματα

Οργάνωση παραγράφου: αιτιολόγηση και συνδυασμός μεθόδων

Η δομή της ερώτησης υποδεικνύει και τη δομή της ανάπτυξης του κειμένου!!!

Παραδείγματα σελ. 30-37,106-108, 214-219, 220-224, 237-240

Συνήθη σφάλματα

→ Ασάφεια

Ορισμένες προσφιλείς απαντήσεις που υπάρχουν στα εννοιολογικά λεξικά για ορισμένες έννοιες είναι: Η (χ) έννοια (π.χ. ο διάλογος, η γλωσσική εκπαίδευση, η τέχνη, τα βιβλία κ.λπ.) διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες ή ηθικοποιεί κ.λπ. Βέβαια, είναι λογικό στα εννοιολογικά λεξικά να υπάρχουν αυτές οι γενικόλογες απαντήσεις, ή να αξιοποιείται η ονοματοποίηση ως γλωσσική επιλογή, διότι δεν πρόκειται για απαντήσεις σε συγκεκριμένα ερωτήματα! Στην παραγωγή λόγου, όμως, απαντάμε σε συγκεκριμένα ερωτήματα και απαντάμε με ρηματικές φράσεις και επιχειρήματα του γιατί ή του πώς!

Τέτοιου είδους απαντήσεις για να γίνουν αποδεκτές πρέπει πρώτα να αναπτυχθεί (με αποσαφήνιση) τι ακριβώς είναι αυτοί οι πνευματικοί ορίζοντες ή η ηθικοποίηση ή η κοινωνικοποίηση ή η ποιότητα ζωής και κ.λπ. και να αιτιολογηθεί επαρκώς με πειστική επιχειρηματολογία, **δηλαδή** πώς ή γιατί η ποιο χαρακτηριστικό της (χ) έννοιας οδηγεί **σε αποτελέσματα συγκεκριμένα** (π.χ. απόκτηση ορισμένων γνώσεων για τον άνθρωπο και τον κόσμο, δυνατότητα αξιολόγησης ή επεξεργασίας ορισμένων πληροφοριών κ.λπ) που διευρύνουν τους πνευματικούς ορίζοντες ή βελτιώνουν την ποιότητα ζωής κ.λπ.

→ Αοριστολογία, μη αποδεκτή γενίκευση, απουσία επιχειρηματολογίας

As σκεφτούμε...αξιοποιώντας την επίκληση στη λογική για να πείσουμε τους μαθητές/τριες:

- όλες οι μορφές της τέχνης (μουσική, αρχιτεκτονική, γλυπτική, λογοτεχνία, θέατρο, χορός, κινηματογράφος) ανεξάρτητα από το περιεχόμενο και τις αισθητικές ή άλλες αξίες που αποτυπώνουν είναι ωφέλιμες για την πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου ή την αισθητική καλλιέργειά του;
- όλα τα βιβλία, όλες οι εκπομπές, όλες οι πληροφορίες κ.λπ.- ανεξάρτητα από το είδος και το περιεχόμενο- παίζουν θετικό ρόλο στην ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και- κυρίως-των νέων;
- Όλα τα επιτεύγματα της επιστήμης ή της τεχνολογίας είναι θετικά ή αρνητικά;

Επειδή η απάντηση σε αυτά τα ρητορικά ερωτήματα είναι προφανής, βασικό πρόταγμα στη διδασκαλία μας, κατά τη γνώμη μου-και σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία- πρέπει να είναι η προετοιμασία των μαθητών /τριών να κατανοούν τα ερωτήματα που επιλέγονται για την παραγωγή λόγου και να μάθουν να αναπτύσσουν τις απαντήσεις τους και να επιχειρηματολογούν (κριτικός γραμματισμός). Όμως, τα επιχειρήματα και τα παραδείγματα στηρίζονται στην ανάλυση των εννοιών και όχι σε αποστηθισμένες απαντήσεις!

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. Πριν διαβάσουμε τα κείμενα αναφοράς, καλό είναι να δούμε τα ερωτήματα της παραγωγής λόγου, ώστε να εξοικονομήσουμε χρόνο κατά την ανάγνωση και να εντοπίσουμε σχετικά με τα ερωτήματα στοιχεία ή και επιχειρήματα στα κείμενα.

2. Για την συγκέντρωση του κατάλληλου υλικού (περιεχόμενο) πρέπει

α) να ξέρουμε πολλές έννοιες ώστε να μπορούμε να τις διευκρινίζουμε/αναλύουμε και να εντοπίσουμε και σε αυτές απαντήσεις σχετικά με: **αιτίες, προϋποθέσεις, αποτελέσματα, τρόπους αντιμετώπισης.**

β) να ξέρουμε βασικά στοιχεία των θεματικών τομέων (δηλ. στοιχεία για τον άνθρωπο, τη φύση, το δομημένο περιβάλλον και τις υποδομές, το κοινωνικό περιβάλλον, τα στοιχεία του πολιτισμού, τα προβλήματα της εποχής μας που τη διαφοροποιούν από τις προγενέστερες και τα στοιχεία του διεθνούς περιβάλλοντος που προσδιορίζονται από το φαινόμενο της οικονομικής-κυρίως-παγκοσμιοποίησης).

→ Επειδή **σε αυτούς τους τομείς/γενικές γνώσεις** για ορισμένες ερωτήσεις εντοπίζονται απαντήσεις για αιτίες, συνέπειες, τρόπους αντιμετώπισης

→ Επειδή **αυτοί οι θεματικοί τομείς/γενικές γνώσεις** αναφέρονται σε βασικά στοιχεία των μαθημάτων γενικής παιδείας που μελετούν τον άνθρωπο, την οικονομία, την πολιτική, την κοινωνία, τον πολιτισμό κ.λπ., **επομένως συμβάλλουν στην αξιοποίηση επιστημονικά αποδεκτών επιχειρημάτων**

→ Επειδή **σε αυτούς τους τομείς/γενικές γνώσεις** εντοπίζουμε εύκολα παραδείγματα από την φυσική και κοινωνική πραγματικότητα, που μπορούμε να αξιοποιήσουμε και ως γενικές αλήθειες είτε στον πρόλογο είτε στις παραγράφους του κύριου μέρους.

Προσοχή: **Δεν αξιοποιούμε κανένα από αυτά τα στοιχεία ά-κριτα** για εντυπωσιασμό ή επειδή τα έχουμε παπαγαλίσει!!! Η επαλήθευση των επιλογών μας είναι εύκολη με την εξής ερώτηση: **Αυτά που γράφω ισχύουν στην πραγματικότητα;** Είναι σχετικά με την απάντησή μου; Αν η απάντηση είναι καταφατική, μάλλον είναι αποδεκτή η απάντησή μου.

3. Αν παραλείψουμε κάποιο από τα βήματα του διαδικαστικού μοντέλου παραγωγής λόγου είναι βέβαιο ότι οι προσπάθειές μας δεν θα καρποφορήσουν,

→ **αφού** κάθε ερώτημα είναι μοναδικό και συνδέεται με τα συγκεκριμένα κείμενα αναφοράς και τις απόψεις που διατυπώνονται σε αυτά

→ **αφού** αν παραλείψουμε την διευκρίνιση των εννοιών/θεμάτων που συνυπάρχουν σε κάθε ερώτημα δεν «ξεκλειδώνουμε τη σκέψη μας» για να εντοπίσουμε τις κατάλληλες για κάθε ερώτηση απαντήσεις, επομένως δεν μπορούμε να εντοπίσουμε τα κατάλληλα επιχειρήματα και τεκμήρια με αποτέλεσμα να καταφεύγουμε σε γενικολογίες, να κάνουμε λογικά άλματα και το κείμενό μας δεν θα έχει νοηματική αλληλουχία.

→ **αφού** για να διατυπώσω τις σκέψεις μου με κατάλληλες γλωσσικές επιλογές πρέπει να ξέρω «τι θέλω να πω»

→ **αφού** δεν μπορώ ταυτόχρονα να σκέφτομαι τι θα πω, πώς θα το οργανώσω στην

παράγραφο, πώς θα διασφαλίσω τη συνοχή και τη νοηματική αλληλουχία

**Με λίγα λόγια...η σωστή αρχή θα μας
οδηγήσει με ασφάλεια στον προορισμό μας!**

Καλή επιτυχία

